

การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับผู้ป่วยไตเสื่อม คลินิกชะลอไตเสื่อม โรงพยาบาลหนองคาย

Developing a Self-Direct Learning Video Media
for Chronic Kidney Patient in Nongkai Hospital

จอมพล รัตนา *¹ สุนดล กุสิฤกษ์ ²

jompon.rat@msu.ac.th*

ส่งบทความ 11 มิถุนายน 2563 แก้ไขบทความ 22 มิถุนายน 2563 ตอรับตีพิมพ์ 27 มิถุนายน 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย (1) เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของสื่อวีดิทัศน์เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง (2) เพื่อศึกษาผลการใช้สื่อวีดิทัศน์ ก่อนและหลังเรียน (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้งานสื่อวีดิทัศน์ กลุ่มเป้าหมายคือผู้ป่วยไตเสื่อม ระยะที่ 4-5 จำนวน 115 คน เป็นกลุ่มผู้ป่วยไตเสื่อมที่เข้ามารักษาในคลินิกชะลอไตเสื่อมโรงพยาบาลหนองคาย โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ 1. สื่อวีดิทัศน์เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง 2. แบบวัดความรู้ความเข้าใจการใช้สื่อวีดิทัศน์ 3. แบบวัดความพึงพอใจของผู้ป่วยไตเสื่อมมีต่อสื่อวีดิทัศน์ ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1. สื่อวีดิทัศน์เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับผู้ป่วยไตเสื่อม คลินิกชะลอไตเสื่อม โรงพยาบาลหนองคาย มีค่าดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness Index : E.I.) เท่ากับ 0.49 แสดงว่าผู้ใช้สื่อมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 49 2. ผลการใช้สื่อวีดิทัศน์ พบว่าผู้ป่วยที่ใช้สื่อวีดิทัศน์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าเฉลี่ยคะแนนรวมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนในทุกด้าน 3. ผู้ป่วยที่ใช้สื่อวีดิทัศน์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่า มีความพึงพอใจเฉลี่ยโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 ซึ่งอยู่ในระดับพึงพอใจมาก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness Index : E.I.)

คำสำคัญ: สื่อวีดิทัศน์, การเรียนรู้ด้วยตนเอง

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Master's Degree Students, Educational Technology and Communications, Faculty of Education, Mahasarakham University

² อาจารย์ ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² Instructor in Department of Educational Technology and Communications, Faculty of Education, Mahasarakham University

ABSTRACT

The purpose of this research was (1) to study the effectiveness index of video media for self-learning (2) to study the results of video media usage. Before and after studying (3) to study the satisfaction with the use of video media The target group is 115 patients with renal disease, phase 4-5, a group of patients with renal degeneration who come to the clinic for retinal degeneration, Nong Khai Hospital. By purposive selection, tools used in this research were 1. Video media for self-learning 2. Test of knowledge and understanding about using video 3. Test of satisfaction Of renal patients with video media The results of the research are as follows: 1. Video media for self-learning For renal patients Kidney Clinic Nong Khai Hospital With the Effect Effect Index (E.I.) equal to 0.49, indicating that media users have made progress in learning. Increased by 49% 2. The results of using video media Found that the patients who used the video media created by the researcher The average score of post-graduate was higher than before in all aspects. 3. Patients using video media which the researcher found that had an average satisfaction score of 4.47, which was at a very high level. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation and The Effectiveness Index (E.I.).

Keywords: Video media, Self-Direct Learning

บทนำ

เทคโนโลยีสารสนเทศมีพัฒนาการที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วมีการปรับปรุงเครื่องมือเครื่องใช้ที่เป็นประโยชน์กับงานสารสนเทศอยู่ตลอดเวลา ทำให้วงการวิชาชีพหันมาปรับปรุงกลไกในวิชาชีพของตนให้ทันกับสังคมสารสนเทศ เพื่อให้ทันต่อกระแสโลก จึงทำให้เกิดการบริการรูปแบบใหม่ ๆ ขึ้นมากมาย เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือไอซีที (ICT) ทำให้วิธีการเรียนรู้และการดำเนินการชีวิตของมนุษย์ในสังคมปรับเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการส่งเสริมจากทุกภาคส่วนทำให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ เป็นจำนวนมากยิ่งเทคโนโลยีมีความก้าวหน้ามากขึ้นเท่าใดยิ่งทำให้มีนวัตกรรมรูปแบบต่าง ๆ เกิดขึ้นมากตามไปด้วย ทำให้ทุกสังคมต้องปรับตัวและรับมือกับความเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะในแวดวงการศึกษา การนำเอานวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียน การสอน สามารถพัฒนาคุณภาพและศักยภาพในการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ (วรรณพร จิตรสังวรณ. 2562) ทางด้านการศึกษาได้มีการนำเอาเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการอำนวยความสะดวกและเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการพัฒนาการเรียนการสอน มีสื่อทันสมัยต่าง ๆ ที่นำมาช่วยในการเรียนการสอน เช่น สื่อมัลติมีเดีย

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิดิทัศน์ ฯลฯ สื่อจึงนับว่าเป็นสิ่งที่มีบทบาทสำคัญอย่างมากในการ สอนตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นตัวกลางที่ช่วยให้การสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของเนื้อหา บทเรียนให้ตรงกับผู้สอนต้องการ

ในทางการศึกษา การที่ผู้สอนนำสื่อมาใช้ประกอบการสอนเรียกว่า “สื่อการสอน” และเมื่อนำมาให้ผู้เรียนใช้เรียกว่า “สื่อการเรียน” โดยเรียกรวมกันว่า “สื่อการเรียนการสอน” หรืออาจจะเรียกสั้นๆ ว่า “สื่อการสอน” ซึ่งมีความหมายถึง สิ่งใดก็ตามที่นำมาขยายความรู้จากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นเทปบันทึกเสียง สไลด์ วิดิทัศน์ วิดิทัศน์ แผนภูมิ รูปภาพ ฯลฯ ซึ่งเป็นวัสดุบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน หรือเป็นอุปกรณ์เพื่อถ่ายทอดเนื้อหา สิ่งเหล่านี้เป็นวัสดุอุปกรณ์ทางกายภาพที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางให้การสื่อสารส่งไปถึงผู้เรียน สื่อการสอนจึงถือว่าเป็นบทบาทมากในการเรียน การสอนที่ช่วยให้การสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนได้รับความหมายของเนื้อหาบทเรียนได้ตรงกับที่ผู้สอนต้องการ แต่การจะเลือกใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมนั้น ผู้สอนจำเป็นต้อง

ต้องศึกษาถึงลักษณะ คุณสมบัติของสื่อแต่ละชนิดเพื่อเลือกสื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์การสอนและสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยต้องการวางแผนอย่างเป็นระบบในการใช้สื่อ นั้น จึงจะทำให้การถ่ายทอดความรู้เป็นไปอย่างเกิดประสิทธิภาพ

การให้ความรู้ด้านสุขภาพเป็นพันธกิจหลักสำคัญอีกด้านหนึ่งของการดำเนินงานสาธารณสุข ในการที่จะเผยแพร่สิ่งที่เป็นแนวคิด แนวปฏิบัติเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพ ที่เกิดจากความไม่รู้ไม่เข้าใจ และปฏิบัติตนยังไม่ถูกต้องของแต่ประชาชนโดยทั่วไปให้ได้ทราบและสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทศนคติ และการปฏิบัติไปในทางที่ถูกต้อง โดยจุดมุ่งหมายของการให้ความรู้ ด้านสุขภาพคือ เพื่อสนับสนุนระบบ การดูแลสุขภาพ และสร้างเสริมภาวะสุขภาพให้ดีขึ้น (Nelson & Staggers. 2014) ดังนั้น การเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารด้านสุขภาพ จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการ ดำเนินงานสาธารณสุข (บรรจง พลไชย. 2557)

วีดิทัศน์เป็นสื่อการศึกษาประเภทหนึ่ง ที่นิยมนำมาใช้ในการเรียนการสอน วีดิทัศน์สามารถสื่อสารไปยังคนกลุ่มใหญ่ได้ และสามารถจัดเก็บเป็นข้อมูลหรือไฟล์ระบบดิจิทัลได้ การเรียนรู้จากวีดิทัศน์ผู้เรียนจะได้ยินทั้งเสียงและเห็นทั้งภาพ ซึ่งทำให้สามารถสร้างประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมได้เป็นอย่างดี (พงศศักดิ์ บัวจระมะ. 2555)

ปัญหาที่พบในคลินิกชะลอไตเสื่อมโรงพยาบาลหนองคาย พบว่ายังขาดสื่อสำหรับให้ความรู้แก่ผู้ป่วยที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม ประกอบกับพยาบาลผู้ที่จะให้ความรู้ประจำในคลินิกมีจำนวนจำกัด และมีภารกิจความรับผิดชอบหลายด้าน จึงขาดผู้ทำหน้าที่ให้ความรู้แก่ผู้ป่วย แต่หากถึงเวลาต้องให้ความรู้ ก็จะทำได้โดยการบรรยาย ประกอบกับการแจกเอกสารเท่านั้น ทำให้การขยายภาพองค์ความรู้แก่ผู้ป่วยเป็นไปอย่างक्रमเครือ ขาดการเข้าใจ และเห็นภาพอย่างชัดเจน จากสถานการณ์ปัจจุบันในคลินิกชะลอไตเสื่อม โรงพยาบาลหนองคาย พบว่า มีผู้ป่วยกลุ่มโรคไม่ติดต่อ (NCDs) เช่น เบาหวาน ความดันโลหิตสูง ซึ่งเป็นกลุ่มโรคเรื้อรังมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ภาวะแทรกซ้อนของกลุ่มโรค NCDs ที่สำคัญคือ ภาวะแทรกซ้อนทางหลอดเลือดสมอง หัวใจ และไต ภาวะแทรกซ้อนทางไตจึงจัดเป็นปัญหาที่สำคัญ เนื่องจากพบได้มากในคนทางภาคอีสาน และมักเป็นการเจ็บป่วยเรื้อรัง ใช้ระยะเวลาการรักษาต่อเนื่องยาวนาน มีผลให้มีค่ารักษาสูง จากสถิติผู้ป่วยคลินิกชะลอไตเสื่อม โรงพยาบาลหนองคายปี 2560-

2562 มีจำนวนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในปี 2560 จำนวน 940 ราย ในปี 2561 จำนวน 1,066 ราย และในปี 2562 จำนวน 1,124 ราย

ผู้วิจัยในฐานะนักวิชาการโสตทัศนศึกษา หน่วยงานเวชניתศน์และโสตทัศนูปกรณ์ โรงพยาบาลหนองคาย ได้ทราบถึงปัญหาภายในคลินิกชะลอไตเสื่อมในเรื่องของขั้นตอนการให้ความรู้แก่ผู้ป่วยไตเสื่อม คือ 1. ผู้ป่วยพบพยาบาลหน้าห้องตรวจเพื่อซักประวัติ 2. ผู้ป่วยพบแพทย์ 3. ผู้ป่วยพบนักโภชนาการเพื่อรับรู้เกี่ยวกับเรื่องอาหาร 4. ผู้ป่วยพบเภสัชกรเพื่อรับความรู้เกี่ยวกับเรื่องยา ผู้วิจัยพบว่ายังไม่มีรูปแบบการให้ความรู้ที่ชัดเจนแก่ผู้ป่วย จึงเห็นถึงความสำคัญจึงเสนอโครงการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง โรคไต ขึ้นมาใช้เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการดำเนินงานด้านการให้ความรู้แก่ผู้ป่วยและประชาชนผู้มาติดต่อกับหน่วยงาน ซึ่งตรงกับความต้องการ และช่วยให้การทำหน้าที่ของพยาบาลในการแนะนำข้อมูลแก่ผู้ป่วยเป็นไปอย่างสะดวกและขยายความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของสื่อวีดิทัศน์เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับผู้ป่วยไตเสื่อมคลินิกชะลอไตเสื่อม โรงพยาบาลหนองคาย
2. เพื่อศึกษาผลการใช้สื่อวีดิทัศน์เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับผู้ป่วยไตเสื่อมคลินิกชะลอไตเสื่อมโรงพยาบาลหนองคาย
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้งานสื่อวีดิทัศน์เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับผู้ป่วยไตเสื่อมคลินิกชะลอไตเสื่อม โรงพยาบาลหนองคาย

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย
กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ เป็นกลุ่มผู้ป่วยไตเสื่อม ระยะที่ 4-5 ที่เขามารักษาในคลินิก ชะลอไตเสื่อมโรงพยาบาลหนองคาย ประจำปี 2562 จำนวน 115 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) ที่เขามารับการรักษาที่คลินิก ทุกวันพฤหัสบดี ช่วงเวลา 08.00 – 15.00 น. ระยะเวลา 10 สัปดาห์
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้
2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สื่อวีดิทัศน์ เรื่องโรคไต สำหรับ ผู้ป่วยไตเสื่อม

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการใช้สื่อวีดิทัศน์และดัชนีประสิทธิผลของสื่อวีดิทัศน์และความพึงพอใจต่อสื่อวีดิทัศน์

3. เนื้อหาที่ใช้ในการผลิตวีดิทัศน์ เรื่อง โรคไต ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ด้าน ได้แก่

1. ความรู้เรื่องโรคไต
2. อาหารสำหรับผู้ป่วยโรคไต
3. การใช้ยาในผู้ป่วยโรคไต
4. การบำบัดทดแทนไต

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. สื่อวีดิทัศน์ สำหรับผู้ป่วยไตเสื่อม ที่มีค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) เท่ากับ 4.36

2. แบบวัดความรู้ความเข้าใจการใช้สื่อวีดิทัศน์ เป็นแบบทดสอบแบบถูกผิด (True-False Test) ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด 4 เรื่อง รวมทั้งหมด 15 ข้อ ดังนี้

ตอนที่ 1 ความรู้เรื่องโรคไต จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 อาหารสำหรับผู้ป่วยไตเสื่อม จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 3 การใช้ยาในผู้ป่วยโรคไต จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 4 การบำบัดทดแทนไต จำนวน 4 ข้อ

มีค่าความยากง่าย(p) ตั้งแต่ 0.40-0.63 และค่าอำนาจจำแนก(r) ตั้งแต่ 0.33-0.67

3. แบบวัดความพึงพอใจของผู้ป่วยไตเสื่อม ที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์ เป็นแบบมาตรฐานส่วนประมาณ (Rating Scale) แบบ 5 ระดับมีทั้งหมด 5 ตอน รวม 11 ข้อ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.83

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ได้เก็บข้อมูลมาเรียบร้อยแล้วนั้น ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำกับข้อมูลโดยการวิเคราะห์หาคุณภาพ

ของเครื่องมือ แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. วิเคราะห์หาดัชนีประสิทธิผลของสื่อวีดิทัศน์ สำหรับผู้ป่วยไตเสื่อมไตเสื่อม โดยใช้สูตรดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness Index : E.I.)

2. วิเคราะห์ผลการใช้สื่อวีดิทัศน์ โดยการวิเคราะห์ และ S.D.

3. วิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนด้วยสื่อวีดิทัศน์ โดยการวิเคราะห์ และ S.D.

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

หลังจากที่ดำเนินการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ แบบวัดความรู้ และแบบวัดความพึงพอใจ มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว จึงนำมาศึกษากับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ป่วยไตเสื่อม ระยะที่ 4-5 จำนวน 115 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) จากผู้ป่วยที่เข้ามารับการรักษาที่คลินิกชะลอไตเสื่อมโรงพยาบาลหนองคาย ทุกวันพฤหัสบดี ช่วงเวลา 08.00–15.00 น. ระยะเวลา 10 สัปดาห์ เพื่อศึกษาผลการใช้สื่อวีดิทัศน์ มีขั้นตอนดังนี้

1.ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2.นำสื่อวีดิทัศน์ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย 3.ทดลองกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็น ซึ่งเป็นผู้ป่วยไตเสื่อม ระยะที่ 4-5 จำนวน 115 คน 1 คน ต่อ 1 เครื่อง 4. ให้กลุ่มเป้าหมายทำแบบวัดความรู้ก่อนเรียนแล้วเริ่มศึกษาสื่อวีดิทัศน์ ตามลำดับ 5.ให้กลุ่มเป้าหมายทำแบบสอบถามวัดความพึงพอใจที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์ 7.นำผลคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

ผลการวิจัย

การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับผู้ป่วยไตเสื่อม คลินิกชะลอไตเสื่อม โรงพยาบาลหนองคาย ผู้วิจัยสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลของสื่อวีดิทัศน์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลดัชนีประสิทธิผลของสื่อวีดิทัศน์

จำนวนผู้เรียน (N)	ผลรวมของคะแนน (คะแนนเต็ม15)				ดัชนีประสิทธิผล (E.I)
	ก่อนเรียน	คะแนนเฉลี่ย	หลังเรียน	คะแนนเฉลี่ย	
115	889	7.73	1306	11.36	0.49

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลของสื่อวีดิทัศน์เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับผู้ป่วยไตเสื่อม โรงพยาบาลหนองคายที่พัฒนาขึ้นมีค่าเท่ากับ 0.49 แสดงว่าผู้ใช้สื่อมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 49

2. ผลการใช้สื่อวีดิทัศน์ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการใช้สื่อวีดิทัศน์

ผลการเรียนรู้	คะแนนเต็ม	ผลการใช้สื่อวีดิทัศน์					
		ก่อนเรียน			หลังเรียน		
		\bar{X}	S.D.	P (ร้อยละ)	\bar{X}	S.D.	P (ร้อยละ)
1. ความรู้เรื่องโรคไต	3	2.00	0.44	66.67	2.63	0.21	87.83
2. อาหารสำหรับผู้ป่วยโรคไต	4	1.97	0.49	49.13	2.90	0.41	72.39
3. การใช้ยาในผู้ป่วยโรคไต	4	1.17	0.48	42.83	2.87	0.40	71.74
4. การบำบัดทดแทนไต	4	2.04	0.50	51.09	2.88	0.42	71.96

จากตารางที่ 2 ด้านความรู้เรื่องโรคไต พบว่าก่อนเรียนคิดเป็นร้อยละ 66.67 และเรียนหลังคิดเป็นร้อยละ 87.83 ด้านอาหารสำหรับผู้ป่วยโรคไต พบว่าก่อนเรียนคิดเป็นร้อยละ 49.13 และเรียนหลังคิดเป็นร้อยละ 72.39 ด้านการใช้ยาในผู้ป่วยโรคไต พบว่าก่อนเรียนคิดเป็นร้อยละ 42.83 และเรียนหลังคิดเป็นร้อยละ 71.74 ด้านการบำบัดทดแทนไต พบว่าก่อนเรียนคิดเป็นร้อยละ 51.09 และเรียนหลังคิดเป็นร้อยละ 71.96 แสดงว่าผู้ป่วยมีความรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. การศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้งานสื่อวีดิทัศน์ดังกล่าวที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการใช้งานสื่อวีดิทัศน์

รายการ	\bar{X}	S.D	ระดับ ความพึงพอใจ
1. ด้านรูปแบบของสื่อวีดิทัศน์			
1.1 สื่อวีดิทัศน์มีความน่าสนใจ	4.59	0.53	มากที่สุด
1.2 ท่านคิดว่าควรมีการเผยแพร่สื่อวีดิทัศน์ต่อไป	4.36	0.55	มาก
1.3 สื่อวีดิทัศน์นี้ทำให้เข้าใจโรคไตมากกว่าสื่ออื่นๆ	4.46	0.60	มาก
รวมรายด้าน	4.47	0.43	มาก
2. ด้านเนื้อหาของวีดิทัศน์			
2.1 เนื้อหามีความเหมาะสม	4.35	0.59	มาก
2.2 เนื้อหาเข้าใจง่าย	4.50	0.61	มาก
รวมรายด้าน	4.42	0.50	มาก
3. ด้านรูปภาพ ตัวหนังสือ ภาษา และเทคนิคการนำเสนอ			
3.1 ภาพที่ใช้ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้มากขึ้น	4.39	0.57	มาก
3.2 ภาษาที่ใช้มีความถูกต้องเหมาะสม	4.45	0.55	มาก
3.3 ตัวหนังสือที่ใช้มีขนาดที่อ่านออกได้ง่าย	4.42	0.58	มาก
รวมรายด้าน	4.45	0.44	มาก
4. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ			
4.1 ความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	4.50	0.57	มาก
4.2 การได้รับความรู้ในครั้งนี้ทำให้เข้าใจโรคไตได้ชัดเจนมากขึ้น	4.60	0.62	มากที่สุด
รวมรายด้าน	4.55	0.51	มากที่สุด
5. ด้านภาพรวมของวีดิทัศน์			
5.1 ระดับความพึงพอใจในภาพรวมต่อสื่อวีดิทัศน์	4.60	0.60	มากที่สุด
รวมทั้งหมด	49.22		
ค่าเฉลี่ย	4.47	0.58	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่ามีความพึงพอใจโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 ซึ่งอยู่ในระดับพึงพอใจมาก โดยพบว่าผู้ใช้สื่อวีดิทัศน์มีความพึงพอใจรายด้าน ด้านภาพรวมของวีดิทัศน์มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ซึ่งอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ซึ่งอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ด้านรูปแบบของสื่อวีดิทัศน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 ซึ่งอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ด้านรูปภาพ ตัวหนังสือ ภาษา และเทคนิคการนำเสนอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 ซึ่งอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ด้านเนื้อหาของวีดิทัศน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 ซึ่งอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ส่วนความพึงพอใจรายข้อ พบว่า ข้อที่ผู้ใช้สื่อวีดิทัศน์เรื่อง โรคไต สำหรับผู้ป่วยไตเสื่อม คลินิกชะลอไตเสื่อม โรงพยาบาลหนองคาย มีความพึงพอใจมากที่สุดคือ หัวข้อ การได้รับความรู้ในครั้งนี้ทำให้เข้าใจโรคไตได้ชัดเจนมากขึ้น และ หัวข้อระดับความพึงพอใจในภาพรวมต่อสื่อวีดิทัศน์ ระดับความพึงพอใจในภาพรวมต่อสื่อวีดิทัศน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อ การเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับผู้ป่วยไตเสื่อม คลินิกชะลอ ไตเสื่อม โรงพยาบาลหนองคาย ผู้วิจัยอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ดัชนีประสิทธิผลของสื่อวีดิทัศน์ที่พัฒนาขึ้นมี ค่าเท่ากับ 0.49 หมายความว่า หลังเรียนด้วยสื่อวีดิทัศน์ แสดงว่าผู้ใช้สื่อมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้เพิ่มขึ้นคิด เป็น ร้อยละ 49 ตามแนวคิดของ (เผชิญู กิจระการ, 2546) ในการหาประสิทธิผลของแผนการเรียนรู้หรือสื่อที่สร้างขึ้น โดยให้พิจารณาจากพัฒนาการของนักเรียนจากก่อนเรียน และหลังเรียนว่ามีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นอย่างเชื่อถือ ได้หรือไม่ หรือเพิ่มขึ้นเท่าใดซึ่งอาจพิจารณาได้จากการ คำนวณค่า t-test แบบ Dependent Samples หรือหาค่า ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I) ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ สุขญา บุญพิพัฒน์ (2560) ได้พัฒนาสื่อ วีดิทัศน์ เรื่อง ส่วนผสมการตลาด รายวิชาการขายเบื้องต้น 1 สำหรับนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ พบว่าค่าดัชนีประสิทธิ ผลของวีดิทัศน์ เรื่อง ส่วนผสมทางการตลาดพบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ 0.68 แสดงว่า วีดิทัศน์ช่วย ให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 68 สอดคล้องกับ แนวความคิดเกี่ยวกับความสำคัญของสื่อการสอน ว่าสื่อ การเรียนการสอนทุกประเภทมีคุณค่าและมีความสำคัญต่อ การเรียนการสอนอย่างมาก ช่วยให้คุณภาพ การเรียนรู้ ดีขึ้น

2. การใช้สื่อวีดิทัศน์ แสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยความรู้ สำหรับผู้ป่วยไตเสื่อม ประกอบด้วยเนื้อหา 4 เรื่อง คือ 1.ความรู้เรื่องโรคไต 2.อาหารสำหรับผู้ป่วยโรคไต 3.การใช้ยาในผู้ป่วยโรคไต 4.การบำบัดทดแทนไต จากผล การวิเคราะห์ข้อมูลการใช้สื่อวีดิทัศน์ หลังเรียนสูงกว่าก่อน เรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทเชษฐ พิชัยศักดิ์ และเอกพจน์ ก่อวุฒิกุลรังษี (2559) ได้การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ เรื่องการปวดหลังระดับเอวสำหรับการเรียนรู้ของนักศึกษา แพทย์ชั้นปีที่ 5 ภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์และกาย ภาพบำบัด คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล พบว่า การ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้สื่อวีดิทัศน์ มีคะแนนสูงกว่าก่อนการใช้สื่อวีดิทัศน์อย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ.01 เนื่องจากการนำสื่อวีดิทัศน์มาใช้สอนทำให้ ผู้เรียนสามารถเข้าใจบทเรียนได้ชัดเจน สามารถเรียนรู้ได้ ด้วยตนเอง เนื่องจากมีภาพ เสียงเนื้อหาสาระให้ความรู้ ครบถ้วน สามารถเลือกดูภาพที่ต้องการได้ สามารถทบทวน ได้หลายครั้งทำให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้นสอดคล้องกับ อาริรัตน์ คงตัน (2553) กล่าวว่า การใช้วีดิทัศน์ในการให้ ความรู้ เป็นรูปแบบการให้ความรู้ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ ปัจจุบัน เนื่องจากวีดิทัศน์มีการนำเสนอที่น่าสนใจ สามารถจูงใจให้เกิดการอยากเรียนรู้และจดจำได้นาน สามารถทบทวนซ้ำได้ตามความต้องการ ซึ่งส่งผลให้คะแนน การเรียนหลังการสื่อวีดิทัศน์มีคะแนนสูงกว่าก่อนการใช้สื่อ วีดิทัศน์

3. การศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้งานสื่อ วีดิทัศน์ ของผู้ใช้สื่อวีดิทัศน์ พบว่า มีความพึงพอใจเฉลี่ย โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}=4.47, S.D.=0.58$) ซึ่งอยู่ใน ระดับพึงพอใจมากเนื่องจากผู้ใช้สื่อวีดิทัศน์ได้รับประโยชน์ จากสื่อวีดิทัศน์ โดยสื่อวีดิทัศน์มีเนื้อหาสาระน่าสนใจ ให้ ความรู้ความเข้าใจและผู้ใช้สื่อวีดิทัศน์สามารถนำไปปฏิบัติ ได้ จึงส่งผลให้ผู้ใช้สื่อวีดิทัศน์มีความพึงพอใจมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อดิศักดิ์ โคตรชุม (2562) ที่ได้การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ เพื่อประกอบการเรียนรู้รายวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การจัดและตกแต่งสวน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการ เรียนด้วยสื่อวีดิทัศน์ที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมาก

จากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่าสื่อวีดิทัศน์ เป็นสื่อที่มีคุณภาพและสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้ใช้ งาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ คณิตตา ปันติ ศุภฤกษ์ ทานาค และนัตยา ปิลันธนานนท์ (2563) ที่กล่าวว่า สื่อ วีดิทัศน์ช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายและเร็วขึ้น สามารถปฏิบัติตนได้ด้วยตนเอง ฝึกตามขั้นตอนหรือเลือก ศึกษาในส่วนที่ผู้เรียนไม่เข้าใจได้ มีแบบทดสอบวัดความรู้ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนได้ตอบคำถาม ส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความ พึงพอใจต่อสื่อวีดิทัศน์เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่ใน ระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถมองเห็นภาพในการปฏิบัติงานได้ชัดเจน มีทั้ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง และข้อความบรรยายที่เข้าใจได้ง่าย

ข้อเสนอแนะ

จากการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ ตามที่เสนอไปแล้วข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

1.1 ในการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ นอกจากจะต้องมีการวางแผนในขั้นตอนการผลิต สิ่งที่สำคัญที่จะต้องคำนึงถึงด้วยนั้นก็คือ กลุ่มเป้าหมาย ระดับความรู้ อายุ และรูปแบบการนำเสนอ เพื่อที่จะได้สร้างสื่อวีดิทัศน์ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

1.2 จากการศึกษาพบว่า สื่อวีดิทัศน์สามารถนำมาใช้เพื่อเป็นการให้ความรู้กับผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นทางโรงพยาบาล ควรมีการส่งเสริมให้สร้างและพัฒนาวีดิทัศน์ในเรื่องอื่นๆเพิ่มมากขึ้น

1.3 ควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สื่อวีดิทัศน์ ผ่านระบบสารสนเทศของโรงพยาบาลหนองคาย

เพื่อเพิ่มช่องทางและโอกาสให้กับผู้ป่วยและผู้สนใจได้เรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.4 การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์จะต้องคำนึงถึงอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ในการนำเสนอ กลุ่มตัวอย่าง หากอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ในการนำเสนอมีปัญหา จะทำให้ผู้ใช้สื่อวีดิทัศน์เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง กังวนกับการแก้ปัญหา ทำให้ไม่มีสมาธิในการเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากการศึกษาพบว่าการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพ จึงควรมีการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ สำหรับคลินิกต่างๆในโรงพยาบาล

2.2 ควรมีการศึกษาถึงประโยชน์ที่เจ้าหน้าที่ได้รับจากการนำสื่อวีดิทัศน์ เพื่อช่วยลดภาระงานของเจ้าหน้าที่

เอกสารอ้างอิง

- คณิตดา ปันติ ศุภฤกษ์ ทานาค และนัตยา ปิลันธนานนท์. (2563). การผลิตสื่อวีดิทัศน์เชิงปฏิสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมทักษะการปฏิบัติงานเย็บผ้า ในรายวิชาการงานอาชีพ ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4. *วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์*. บรรจง พลไชย. (2557). การรับรู้ประโยชน์ ทักษะคติ และพฤติกรรมการใช้หมวกนิรภัยของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยนครพนม. *วารสารศรีนครินทร์วิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 6(11), 78-88.
- เมธิญ กิจระการ. (2546). *ดัชนีประสิทธิผล*. มหาสารคาม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พงศ์ศักดิ์ บัวจมะ (2555). *การพัฒนาวีดิทัศน์บนอินเทอร์เน็ตเพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะของนักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. ปทุมธานี.
- ไพโรจน์ ติรณธนากุล. (2527). *ไมโครคอมพิวเตอร์ประยุกต์ทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อสารเสริม,
- วรรณพร จิตรสังวรรณ. (2562). *การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง หลักสำคัญของเทคโนโลยี สารสนเทศสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*, 90-102.
- วิหะเชษฐ พิชัยศักดิ์และเอกพจน์ ก่อวุฒิ. (2559). *การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ เรื่องการปวดหลังระดับเอวสำหรับการเรียนรู้ของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 5 ภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์และกายภาพบำบัด คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. เวชบัณฑิตศิริราช*.
- สุญา บุญพิพัฒน์. (2560). *การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ เรื่อง ส่วนประสมการตลาด รายวิชาการขายเบื้องต้น 1 สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์*.
- อดิศักดิ์ โคตรชุม. (2562). *การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ เพื่อประกอบการเรียนรู้รายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การจัดและตกแต่งสวน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วารสารโครงการงานวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ*
- อารีรัตน์ คงตัน. (2553). *ผลของการให้ข้อมูลโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ต่อความรู้และการปฏิบัติของพยาบาลวิชาชีพในการป้องกันการติดเชื้อจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เชียงใหม่.
- Nelson, R., & Staggers, I. N. (2014). *Health informatics: An interprofessional approach*. St. Louis, MO: Elsevier Mosby.